

طراحی مدل عوامل مؤثر بر بیکاری مهارت آموختگان سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور (T.V.T.O) با استفاده از مدل‌سازی ساختاری تفسیری

مهدی نصراللهی ۱
محمدرضا فتحی ۲
ساسان حاتمی ۳
سمیه رضی محب سراج ۴

چکیده

در این تحقیق هدف طراحی مدل عوامل مؤثر بر بیکاری مهارت آموختگان سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور (T.V.T.O) با استفاده از مدل‌سازی ساختاری تفسیری بود. تحقیق از نظر هدف کاربردی و از نظر روش گردآوری داده‌ها پیمایشی است. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل خبرگان علمی، صاحب‌نظران برجسته در حوزه اشتغال و مربیان و کارشناسان و مدیران اداره و کل آموزش فنی و حرفه‌ای استان قزوین و کارکنان ستادی سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور در حوزه‌های آموزشی، پژوهشی و نظارت و ارزشیابی، کارکنان معاونت اشتغال اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان قزوین و صنعت‌گران با سابقه، پژوهشگران و اساتید صاحب‌نظر در حوزه اشتغال دانشگاه‌ها سراسر کشور در نظر گرفته شد. به دلیل محدود بودن واحد تحلیل (خبرگان) مطالعه درباره آن‌ها تا اشباع نظری اطلاعات گردآوری شده انجام شد و در نهایت ۱۴ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. پس از انجام مصاحبه، ۶ بستر کلی مؤثر در بیکاری جامعه شناسایی و در داخل هر یک از این بسترها ۵۰ ریز موضوع یا شاخص اولیه استخراج شد که پس از انجام تکنیک دلفی در سه راند، ۶ بعد و ۱۲ شاخص بعنوان عوامل مؤثر بر بیکاری دانش‌آموختگان فنی و حرفه‌ای شناخته شدند و با استفاده از تکنیک ISM شاخصهای "وجود رانت و فساد ساختاری در اقتصاد کشور"، "بکارگیری مدیران ناکارآمد و بدون قدرت تشخیص و یا اختیار کافی در برنامه‌ریزی و اقدامات مؤثر" و "عدم وجود قوانین الزام‌آور و یا مزایای مشخص برای واحدهای صنعتی در جذب نیروهای ماهر" بالاترین سطح تأثیرگذاری را داشتند.

واژه‌های کلیدی: بیکاری، مهارت آموختگان، سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور و مدل‌سازی ساختاری تفسیری.

مقدمه

پدیده بیکاری یکی از مشکلات اساسی در هر جامعه به حساب می‌آید چراکه این پدیده علاوه بر ایجاد فقر باعث گسترش عوامل مخرب در سلامت "روانی"، "امنیتی"، "اخلاقی" و غیره در اجتماع می‌گردد. بر این

۱ عضو هیئت علمی دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره)، قزوین، ایران

۲ دانشیار دانشکده مدیریت و حسابداری، دانشکده‌های فارابی دانشگاه تهران، قم، ایران reza.fathi@ut.ac.ir

۳ کارشناسی ارشد مدیریت صنعتی، موسسه آموزش عالی سهروردی، قزوین، ایران

۴ کارشناسی ارشد مدیریت صنعتی، دانشکده مدیریت و حسابداری، دانشکده‌های فارابی دانشگاه تهران، قم، ایران

اساس کاهش میزان بیکاری همواره یکی از اهداف اصلی برنامه‌های دولت‌ها به حساب می‌آید. در ایران بر اساس نتایج طرح آمارگیری نیروی کار در زمستان ۱۳۹۷، بررسی نرخ بیکاری افراد نشان می‌دهد، که ۱۲٫۱ درصد از جمعیت فعال، بیکار بوده‌اند. در این تاریخ جمعیت بیکار کشور به ۳ میلیون ۲۲۱ هزار نفر رسید. به عبارت دیگر در زمستان ۱۳۹۷، به میزان ۳۹٫۵ درصد جمعیت ۱۵ به بالا از نظر اقتصادی فعال بوده‌اند، این بررسی نشان می‌دهد. در واقع ۲۵٫۵ درصد از فعالان گروه سنی جوانان ۱۵ تا ۲۹ ساله در زمستان ۱۳۹۷ بیکار بوده‌اند. از سوی دیگر در همین زمان ۱۱٫۵ درصد جمعیت شاغل، به دلایل اقتصادی (فصل غیرکاری، رکود کاری، پیدا نکردن کار با ساعت بیش‌تر و...) کم‌تر از ۴۴ ساعت در هفته کار کرده و دارای اشتغال ناقص می‌باشند (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۸). نظر به آمار رسمی ارائه شده در بالا حداقل ۳۷٪ جمعیت ۱۵ تا ۲۹ کشور جویای کار محسوب می‌گردند. بنابراین بیش از یک سوم جمعیت جوان فعال کشور در حال حاضر بیکارند و این موضوع می‌تواند موجب بحران‌های بسیار فزاینده‌ای همچون پدیده مهاجرت نخبگان (قانع‌ی‌راد، ۱۳۹۳)، کاهش شادی جامعه (قویدل، ۱۳۸۷)، افزایش قاچاق مواد مخدر، افزایش سرقت در ایران (موسایی و گرشاسبی فخر، ۱۳۸۹) گردند، این معضلات مهم‌ترین بحران‌های ناشی از بیکاری در یک جامعه هستند. یکی از برنامه‌های موثر جهت کاهش بیکاری در هر جامعه‌ای هدایت افراد جویای کار به سمت خوداشتغالی و کارآفرینی می‌باشد که زمینه سازترین نهاد برای تحقق این برنامه، ارتقاء مهارت از طریق آموزش‌های سازمان فنی و حرفه‌ای می‌باشد. می‌توان مهارت‌آموزی را به عنوان موتوری محرکی در جهت رفع معضل بیکاری عنوان کرد که می‌تواند منجر به تغییر نگاه به مقوله مهارت‌آموزی در کشور شد (خسروشاهی، ۱۳۹۹). آموزش‌های فنی و حرفه‌ای از طریق تربیت نیروی ماهر مورد نیاز بازار کار در کشورهای مختلف، نقش مهمی در تشکیل سرمایه انسانی ایفا می‌کنند. این آموزش‌ها راه میانبری در مسیر تربیت نیروی انسانی به شمار می‌آیند، چراکه از یک‌سو با توجه به بهره‌مندی این آموزش‌ها از مبانی علمی و استفاده از روش‌های پذیرفته شده آموزش‌های کلاسیک، راه خود را از یادگیری بر مبنای تجربه عملی صرف جدا کرده و از این طریق، راه درازمدت و غیرعملی این نوع فراگیری را کوتاه کرده است تا از این طریق، امکان بیشتری برای جذب در فعالیتهای اقتصادی - اجتماعی فراهم شود (لطفی جلال آبادی و همکاران، ۱۳۹۸). از این رو عدم سرمایه‌گذاری کافی در آموزش فنی و حرفه‌ای به معنی غفلت از سرمایه‌های انسانی تلقی می‌شود. باید توجه داشت که در شرایط کنونی یکی از مهم‌ترین، راه اشتغال‌زایی اصولی و حل معضل بیکاری، آموزش‌های صحیح فنی و حرفه‌ای می‌باشد. غیر از بعد اقتصادی، نقش این نوع آموزش در تغییرات اجتماعی و فرهنگی خصوصاً در رشد و بهبود فرهنگ کار، حائز اهمیت است. اصولاً برنامه‌های آموزشی مهارت و ساختار عملیات اجرایی آن، به عنوان کارگزار اصلاح فعالیت‌های شغلی و بهبود روش‌ها در کار، می‌تواند نقش اساسی، نماید و مسئولین ذیربط می‌توانند با رفع محدودیت‌ها و برنامه‌ریزی صحیح از آموزش‌ها به عنوان مهم‌ترین عامل برای تربیت افراد کارآفرین، کارآمد و دارای فرهنگ غنی از اخلاق و وجدان کاری استفاده شایسته به عمل آورند. بنابراین ضرورت دارد، تغییر روش‌های آموزشی و ترویج مهارت‌آموزی در کشور برای کاهش بیکاری در اولویت قرار گیرد (محمود بهمنی، ایرنا، ۱۳۹۷). در کشورهای موفق نیز در زمینه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای مانند آلمان، ونزوئلا، چین، ایتالیا، هلند به جای تأکید بر دانش حرفه‌ای به مهارت‌های حرفه‌ای تأکید می‌شود. در برخی کشورهای موفق در زمینه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای بر اساس نیاز جامعه اقدام به ارائه آموزش‌های فنی و

حرفه‌ای می‌شود. در هر حال شدت، ضعف و هر نوع سیاست‌گذاری در آموزش فنی و حرفه‌ای در جوامع مختلف مبتنی بر شاخص‌های توسعه و استراتژی کلان جامعه طراحی و اجرا می‌شود و آنجا که به آموزش فنی و حرفه‌ای به عنوان قسمتی از یک سیستم و نظام کشور نگاه می‌شود، از توفیق روزافزون برخوردار بوده است (سپه پناه و همکاران، ۱۳۹۴). تفاوت و عدم تطابق ساختار نظام آموزشی کلاسیک و ساختار اقتصادی کشور، در بیکاری مهارت‌آموختگان بسیار مؤثر است و با توجه به چشم‌انداز افق ۱۴۰۴ ایران کشوری توسعه یافته با جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه و اشتغال کامل ترسیم شده است. بنابراین، برای تحقق چشم‌انداز جزء الزامات باید مدرک جای خود را به مهارت، ایستایی و تبعیت مطلق در آموزش کلاسیک جای خود را به نوآوری و خلاقیت، کارگزاری جای خود را به کارآفرینی و در نهایت روش‌های سنتی جای خود را به نوگرایی و تکیه بر روش‌های مدرن بدهد (سپه پناه و همکاران، ۱۳۹۴). بنابراین در این پژوهش برآنیم که اثربخشی مراکز فنی و حرفه‌ای، از منظر فراگیران به عنوان اصلی-ترین عنصر، مورد باز بینی قرار گیرد و شاخص‌های آن مورد ارزیابی، سنجش و تحلیل واقع گردد. لذا بواسطه این تحقیق کاربردی برآن شدیم تا دلایل عدم موفقیت مهارت آموختگان را در کسب شغل مورد نظر از جنبه‌های مختلف بررسی نموده و تاثیر عوامل مختلف را در تحقق این ناکامی، با استفاده از مدل‌سازی ساختار تفسیری بیان نماییم.

پیشینه پژوهش

اسماعیلی و همکاران (۱۴۰۰) پژوهشی با هدف عارضه‌یابی فرایند مدیریت منابع انسانی در سازمان فنی و حرفه‌ای استان مازندران انجام دادند. نتایج بخش کیفی پژوهش در قالب ۴ مضمون فراگیر جذب و تأمین منابع انسانی، کاربرد منابع انسانی، حفظ و نگهداری منابع انسانی و آموزش و بهسازی منابع انسانی به عنوان آسیب‌های موجود در فرایند مدیریت منابع انسانی سازمان فنی و حرفه‌ای استان مازندران استخراج گردید. نتایج پیمایش نیز نشان داد که از نظر کارکنان این سازمان این آسیب‌ها در سازمان وجود دارد و انتظار می‌رود سیاست‌گذاران این سازمان عارضه‌های استخراج شده را جهت بهبود کارایی سازمان بر طرف نمایند. سپه پناه و همکاران (۱۳۹۴) پژوهشی تحت عنوان «بررسی وضعیت اشتغال مهارت‌آموختگان سازمان فنی و حرفه‌ای در بخش صنعت پس از اتمام دوره آموزشی مطالعه موردی: اداره کل آموزش فنی و حرفه‌ای استان کرمانشاه» انجام دادند. مهمترین نتایج بدست آمده از این مطالعه نشان داد که شاخص اشتغال در بخش صنعت پس از گذراندن دوره‌های مهارتی و کسب شغل به ۲۷,۳۳ درصد رسیده است. همچنین مشخص شد که ۶۸,۲۹ درصد از مشاغل کسب شده پس از دوره ارتباط کامل با دوره مهارتی داشته است. مهدی و بارانی (۱۳۹۸) پژوهشی تحت عنوان «تحلیل جایگاه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و مهارتی در نقشه جامع علمی کشور» انجام داد که براساس یافته‌های این مطالعه، هرچند در نقشه جامع علمی کشور فرصت‌ها و زمینه‌های مناسبی برای توسعه مهارت و

مهارت‌افزایی دانش‌آموزان و دانشجویان در آموزش و پرورش، نظام آموزش عالی و سایر نهادهای آموزشی زیربُط پیش‌بینی شده است، اما در این سند سازوکار اجرا و شفافیت عملیاتی کافی برای مهارت‌آموزی منابع انسانی کشور تعریف و تدقیق نشده است؛ از این رو پیشنهاد می‌شود ستاد راهبری نقشه جامع علمی کشور به صورت دوره‌ای و نظام‌مند، توسعه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و مهارتی و افزایش سطح مهارت منابع انسانی ذی‌قیمت کشور را رصد و ارزیابی کند. پاسپاجوتا (۲۰۱۸) تحقیقی با هدف بررسی تأثیر شهرنشینی، صنعتی شدن، سطح نیروی کار، کسش نیروی کار و حداقل نرخ دستمزد منطقه‌ای در اندونزی انجام داده است. روش تجزیه و تحلیل مورد استفاده، توصیفی و رگرسیون خطی چندگانه بود. نتیجه نشان می‌دهد که متغیر نیروی کار از نظر بیکاری در اندونزی معنی‌دار بوده است. نتیجه رگرسیون نشان می‌دهد که خاصیت ارتجاعی نیروی کار از نظر بیکاری قابل توجه نیست. متغیر حداقل دستمزد منطقه‌ای اثر منفی را نشان می‌دهد و برای سطح بیکاری غیر معنی‌دار است به این معنی که نرخ دستمزد نامرئی نیست. جان (۲۰۱۷) به بررسی عوامل مؤثر بر بیکاری فارغ‌التحصیلان در چین پرداخت. وی عواملی از قبیل شهرت کالج، عمده و جنسیت، که چشم‌انداز جستجوی شغل فارغ‌التحصیلان استان شان‌دونگ در چین هستند، را مورد بررسی قرار داد. در مرحله اول، فارغ‌التحصیلان اگر از دانشگاه بیایند، سریع‌تر شغل می‌گیرند دانشگاه‌های تحقیقاتی این مطالعه نشان می‌دهد که اقتصاد و مدیریت، و فارغ‌التحصیلان مهندسی آسان‌تر مشاغل را به خود اختصاص می‌دهند. سایر فارغ‌التحصیلان اصلی هیچ‌گونه تفکیک قابل توجهی ندارند اگرچه آنها بیشتر از مشاغل قبلی احتمال اشتغال ندارند. علاوه بر این، فاصله قابل توجه بین فارغ‌التحصیلان زن و مرد وجود ندارد. دالمار و همکاران (۲۰۱۷) به تعیین عوامل بیکاری در سومالی پرداختند. مجموعه داده‌های سالانه از دوره ۱۹۹۵-۱۹۹۴ استفاده می‌شود. یافته‌های تجربی نشان می‌دهد که دو بردار یکپارچه در طول دوره مورد نظر در سومالی وجود دارد. در این مطالعه رابطه مثبت بین رشد جمعیت، بدهی خارجی و تولید ناخالص داخلی با بیکاری و منفی با، GCF و نرخ ارز مشاهده شده است.

روش‌شناسی پژوهش

تحقیق حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر روش گردآوری داده‌ها پیمایشی است. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل خبرگان علمی، صاحب‌نظران برجسته در حوزه اشتغال و مربیان و کارشناسان و مدیران اداره و کل آموزش فنی و حرفه‌ای استان قزوین و کارکنان ستادی سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور در حوزه‌های آموزشی، پژوهشی و نظارت و ارزشیابی، کارکنان

^۱Jun

^۲Dalmar

معاونت اشتغال اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان قزوین و صنعت‌گران با سابقه، پژوهشگران و اساتید صاحب‌نظر در حوزه اشتغال دانشگاه‌ها سراسر کشور، که تعداد آنها حداکثر ۳۰ نفر می‌باشد. جمع‌آوری داده‌ها از طریق مصاحبه و پرسشنامه محقق ساخته انجام شد. در این پژوهش برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از تکنیک دلفی و روش مدلسازی ساختاری تفسیری (ISM) استفاده گردیده است.

یافته‌های پژوهش

پس از انجام مصاحبه با خبرگان جهت شناسایی کدها، مقولات، تم‌های فرعی و تم‌های اصلی از روش تحلیلی محتوا استفاده شده است. مراحل انجام تحلیل محتوا در مصاحبه اول به صورت کامل تشریح می‌گردد:

کدگذاری باز

در این مرحله محقق به صورت مکرر به بازخوانی مصاحبه‌ها پرداخت و با مفاهیم و معانی موجود آشنایی لازم را پیدا نمود. برای این کار با یادداشت‌برداری از مصاحبه‌ها و مطالعه دقیق آن‌ها به علامت‌گذاری معانی و مفاهیم پرداخت و قبل از کدگذاری اولیه یک‌بار کل داده‌های حاصل از مصاحبه‌ها را مطالعه نمود. در این مرحله کدهای اولیه هر مصاحبه پس از مطالعه دقیق آن‌ها توسط محقق استخراج شد. این کار بصورت دستی انجام شد.

کدگذاری محوری

این مرحله شامل دسته‌بندی کدهای مختلف در قالب کدهای گزینشی و مرتب کردن همه خلاصه داده‌های کدگذاری شده است. در این مرحله محقق، تحلیل کدهای خود را شروع نمود و در نظر گرفت که چگونه کدهای مختلف توانستند برای ایجاد یک تم کلی ترکیب شوند. در این مرحله شاخص‌های شناسایی شده از تمامی آن‌ها کدگذاری محوری شده و به صورت زیر ارائه می‌گردند:

جدول ۱: کدهای محوری مصاحبه‌ها

کد محوری	شاخص	کد محوری	شاخص
۱B	ارج نهادن بیشتر جامعه به تحصیلکرده‌ها نسبت به افراد دارای مهارت	۲۶B	عدم شناسایی استعداد های ذاتی کودکان در حین تحصیل و سرمایه گذاری و پرورش آن برای مسئولیت‌های متعدد در جامعه
۲B	مدرک گرایی	۲۷B	روابط بین الملل خصمانه و عدم تنش زدایی برای مدت بسیار طولانی با کشورهای صنعتی جهان
۳B	نگرش ایدئوژیک در روابط بین الملل بجای تفکر تعاملات اقتصادی و صنعتی	۲۸B	متناسب نبودن رشته‌های دانشگاهی با بازار کار

کد محوری	شاخص	کدمحوری	شاخص
۴B	وجود بی‌ثباتی در روابط بین الملل	۲۹B	متناسب نبودن محتوای دوره‌ها با نیاز بازار کار
۵B	عدم رقبت قدرت‌های بزرگ اقتصادی صنعتی جهان برای سرمایه‌گذاری در ایران	۳۰B	عدم ایجاد نگرش‌های کارآفرینانه در بین جوانان و ایجاد شناخت از پروسه تجاری سازی ایده‌ها
۶B	وابستگی اقتصاد جامعه تجارت بین الملل به ویژه نفت و خام فروشی	۳۱B	عدم تمرکز بخش قابل توجهی از جوانان به ادامه زندگی داخل کشور و سرمایه‌گذاری برای مهاجرت
۷B	وجود رانت و فساد ساختاری در اقتصاد کشور	۳۲B	عدم انگیزه مریشان بدلیل مشکلات معیشتی ناشی از بی‌توجهی به مهارت‌آموزی در کشور
۸B	ایجاد پدیده دلالت پروری در اقتصاد جامعه	۳۳B	تعجیل جوانان برای کسب ثروت از راه‌های سریع و آسان
۹B	بی‌ثباتی ارزش پول ملی در مقابل ارزهای جهانی دیگر	۳۴B	عدم حمایت دولت از کارآموزان درحین مهارت‌آموزی
۱۰B	کود در بخش‌های خدماتی و صنعتی جامعه و تمرکز بر بخش‌های اقتصادی	۳۵B	عدم توجه به سیاستهای منطقه‌ای در جهت صادرات محصولات صنعتی داخلی و شکوفایی اقتصادی کشور
۱۱B	بکارگیری مدیران ناکارآمد و بدون قدرت تشخیص و یا اختیار کافی در برنامه‌ریزی و اقدامات موثر	۳۶B	تن‌پروری و عدم تمایل جوانان به کارهای پرتحرک و تمایل آنها به کارهای پشت میزی
۱۲B	عدم وجود قوانین الزام‌آور و یا مزایای مشخص برای واحدهای صنعتی در جذب نیروهای ماهر	۳۷B	خودگردان نمودن سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور و الزام به درآمد زایی آن
۱۳B	آموزش‌های ناکارآمد در مقاطع مختلف تحصیلات رسمی در کشور و عدم آمادگی جوانان برای قبول مسئولیت‌های مناسب در جامعه	۳۸B	اعتقاد به تقدیر بجای اعتقاد به زحمت برای ساختن آینده
۱۴B	عدم آشنایی جوانان با حرفه‌های مختلف در بازار کار و روش فراگیری آنها	۳۹B	رخورد سلیقه‌ای در موضوعات مختلف و عدم امکان اجرای قوانین در بخش قابل توجهی از امور مهم
۱۵B	وجود یاس و ناامیدی و افسردگی در بین جوانان	۴۰B	فقر دانشی و مهارتی مریشان بدلیل عدم رعایت کیفیت در بازآموزی‌های آنان
۱۶B	عدم وجود ثبات و وحدت رویه در بخش سیاست‌گذاری‌های مهارت‌آموزی در کشور	۴۱B	بروکراسی و نظام اداری دست و پاگیر و کند غیر هوشمند

کد محوری	شاخص	کدامحوری	شاخص
۱۷B	عدم بروز رسانی تجهیزات کارگاهی در مراکز دولتی و خصوصی	۴۲B	زمانبر بودن فراگیری آموزش های استاندارد
۱۸B	عدم اقبال عمومی به مشاغل تولیدی خدماتی نسبت به مشاغل تجاری و اداری	۴۳B	بهاجرت های بی رویه به بعضی مناطق و تراکم ناهمگن نیروی کار در نقاط مختلف کشور
۱۹B	وجود یاس و ناامیدی در راه ایجاد کسب و کارهای خصوصی	۴۴B	وجود نگرش های تبعیض آمیز قومی و ملیتی در افکار مردم
۲۰B	وجود نهادهای متعدد موازی برای انجام کارهای یکسان و ناکارآمد نظام اداری کشور	۴۵B	عدم وجود بانک های اطلاعاتی شفاف، دقیق و کارآمد برای سرمایه گذاری، اشتغال و کارآفرینی در بخش های مختلف
۲۱B	عدم طراحی و پیاده سازی نظام جامع آموزش اصناف	۴۶B	عدم سیاست های جمعیتی مشخص در کشور و رشد نامتناسب جمعیتی در دهه های مختلف
۲۲B	عدم وجود مزیت مشخص برای افراد دارای مهارت و یا فاقد مهارت در حقوق و دستمزد و ارتقاء	۴۷B	عدم امکان اعزام نیروی مازاد کار به خارج از کشور
۲۳B	بصرفه نبودن اکثر فعالیت های اقتصادی و خدماتی و صنعتی به نسبت درآمد و هزینه ها در جامعه	۴۸B	تحریم اقتصادی ایران و عدم دسترسی به تکنولوژی روز و نیز گران تمام شدن سرمایه گذاری های اصولی در بخش صنعت
۲۴B	بی ثباتی بازار کسب و کار متاثر از عوامل تنش زای سیاسی و اقتصادی کشور	۴۹B	عدم حمایت از تولیدکنندگان و صنعت گران داخلی
۲۵B	اشتیاق به تقابل نظامی بجای تقابل اقتصادی و صنعتی با کشورهای جهان	۵۰B	عدم توجه کافی به حمایت های ابتدایی و همه جانبه در ایجاد کسب و کارهای تولیدی صنعتی و خدماتی

کدگذاری گزینشی

فرآیند انتخاب یک مقوله، برای مقوله مرکزی و مرتبط ساختن تمام مقولات دیگر به آن مقوله مرکزی است. ایده اصلی آن، گسترش خط اصلی داستان است که همه چیز حول آن شکل می گیرد. این باور وجود دارد که این مفهوم مرکزی همیشه وجود دارد. به طور خاص، کدگذاری انتخابی به روند انتخاب مقوله اصلی و مرکزی به طور منظم و ارتباط دادن با سایر مقوله ها، اعتبار بخشیدن به روابط و پرکردن جاه های خالی با مقولاتی که نیاز به اصلاح و گسترش بیشتر دارند، می پردازد. در این مرحله موانع شناسایی شده در ۶ طبقه عوامل فرهنگی - اجتماعی، عوامل سیاسی،

عوامل مدیریتی، عوامل سازمانی، عوامل آموزشی و عوامل مهارتی دسته‌بندی شدند. محقق با انجام کدگذاری گزینشی به انجام این مهم پرداخته و نتایج در جدول (۲) ارائه می‌گردد:
جدول ۲. کدگذاری گزینشی

کد	شاخص	ابعاد
۱X	ارح نهادن بیشتر جامعه به تحصیلکرده‌ها نسبت به افراد دارای مهارت	عوامل فرهنگی - اجتماعی
۲X	مدرک گرایی به جای مهارت گرایی	
۳X	عدم اقبال عمومی به مشاغل تولیدی خدماتی نسبت به مشاغل تجاری و اداری	
۴X	وجود یاس و ناامیدی در راه ایجاد کسب و کارهای خصوصی	
۵X	وجود نگرش‌های تبعیض آمیز قومی و ملیتی در افکار مردم	
۶X	مهاجرت‌های بی رویه به بعضی مناطق و تراکم ناهمگن نیروی کار در نقاط مختلف کشور	
۷X	تن پروری و عدم تمایل جوانان به کارهای پرتحرک و تمایل آنها به کارهای پشت میزی	
۸X	اعتقاد به تقدیر بجای اعتقاد به زحمت برای ساختن آینده	
۹X	وجود یاس و ناامیدی و افسردگی در بین جوانان	
۱۰X	عدم تمرکز بخش قابل توجهی از جوانان به ادامه زندگی داخل کشور و سرمایه گذاری برای مهاجرت	
۱۱X	تعجیل جوانان برای کسب ثروت از راه‌های سریع و آسان	عوامل سیاسی
۱۲X	نگرش ایدئوتیک در روابط بین الملل بجای تفکر تعاملات اقتصادی و صنعتی	
۱۳X	وجود بی ثباتی در روابط بین الملل	
۱۴X	تحریم اقتصادی ایران و عدم دسترسی به تکنولوژی روز و نیز گران تمام شدن سرمایه گذاری‌هایی اصولی در بخش صنعت	
۱۵X	عدم توجه به سیاستهای منطقه‌ای در جهت صادرات محصولات صنعتی داخلی و شکوفایی اقتصادی کشور	
۱۶X	روابط بین الملل خصمانه و عدم تنش زدایی برای مدت بسیار طولانی با کشورهای صنعتی جهان	
۱۷X	عدم امکان اعزام نیروی مازاد کار به خارج از کشور	
۱۸X	عدم رقبت قدرت‌هایی بزرگ اقتصادی صنعتی جهان برای سرمایه گذاری در ایران	
۱۹X	بصرفه نبودن اکثر فعالیت‌هایی اقتصادی و خدماتی و صنعتی به نسبت درآمد و هزینه‌های در جامعه	
۲۰X	وابستگی اقتصاد جامعه تجارت بین الملل به ویژه نفت و خام فروشی	
۲۱X	وجود رانت و فساد ساختاری در اقتصاد کشور	
۲۲X	ایجاد پدیده دلال پروری در اقتصاد جامعه	
۲۳X	بی ثباتی ارزش پول ملی در مقابل ارزهای جهانی دیگر	
۲۴X	وجود نهادهایی متعدد موازی برای انجام کارهایی یکسان و ناکارآمد نظام اداری کشور	
۲۵X	عدم وجود بانک‌هایی اطلاعاتی شفاف، دقیق و کارآمد برای سرمایه گذاری، اشتغال و کارآفرینی در بخش‌هایی مختلف	
۲۶X	بی ثباتی بازار کسب و کار متاثر از عوامل تنش زای سیاسی و اقتصادی کشور	
۲۷X	عدم توجه کافی به حمایت‌هایی ابتدایی و همه جانبه در ایجاد کسب و کارهایی تولیدی صنعتی و خدماتی	
۲۸X	اشتقاق به تقابل نظامی بجای تقابل اقتصادی و صنعتی با کشورهای جهان	

۲۹X	رکود در بخش‌هایی خدماتی و صنعتی جامعه و تمرکز بر بخش‌هایی اقتصادی	عوامل سازمانی
۳۰X	بکارگیری مدیران ناکارآمد و بدون قدرت تشخیص و یا اختیار کافی در برنامه‌ریزی و اقدامات موثر	
۳۱X	عدم طراحی و پیاده سازی نظام جامع آموزش اصناف	
۳۲X	عدم وجود قوانین الزام آور و یا مزایای مشخص برای واحدهایی صنعتی در جذب نیروهایی ماهر	
۳۳X	عدم وجود مزیت مشخص برای افراد دارای مهارت و یا فاقد مهارت در حقوق و دستمزد و ارتقاء	
۳۴X	عدم سیاست‌هایی جمعیتی مشخص در کشور و رشد نامتناسب جمعیتی در دهه‌هایی مختلف	
۳۵X	برخورد سلیقه‌ای در موضوعات مختلف و عدم امکان اجرای قوانین در بخش قابل توجهی از امور مهم	
۳۶X	بروکراسی و نظام اداری دست و پاگیر و کند غیر هوشمند	
۳۷X	عدم حمایت از تولید کنندگان و صنعت گران داخلی	
۳۸X	آموزش‌های ناکارآمد در مقاطع مختلف تحصیلات رسمی در کشور و عدم آمادگی جوانان برای قبول مسئولیت‌های مناسب در جامعه	عوامل آموزشی
۳۹X	عدم آشنایی جوانان با حرفه‌هایی مختلف در بازار کار و روش فراگیری آن‌های	
۴۰X	متناسب نبودن رشته‌هایی دانشگاهی با بازار کار	
۴۱X	متناسب نبودن محتوای دوره‌های با نیاز بازار کار	
۴۲X	عدم شناسایی استعدادهای ذاتی کودکان در حین تحصیل و سرمایه گذاری و پرورش آن برای مسئولیت‌هایی متعدد در جامعه	
۴۳X	عدم ایجاد نگرش‌هایی کارآفرینانه در بین جوانان و ایجاد شناخت از پروسه تجاری سازی ایده‌های	عوامل جامعه
۴۴X	عدم وجود ثبات و وحدت رویه در بخش سیاست گذاری‌هایی مهارت‌آموزی در کشور	
۴۵X	عدم بروز رسانی تجهیزات کارگاهی در مراکز دولتی و خصوصی	
۴۶X	عدم حمایت دولت از کارآموزان در حین مهارت‌آموزی	
۴۷X	عدم انگیزه مریبان بدلیل مشکلات معیشتی ناشی از بی توجهی به مهارت‌آموزی در کشور	
۴۸X	زمانبر بودن فراگیری آموزش‌هایی استاندارد	
۴۹X	خود گردان نمودن سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور و الزام به درآمد زایی آن	
۵۰X	فقر دانشی و مهارتی مریبان بدلیل عدم رعایت کیفیت در بازآموزی‌هایی آنان	

انتخاب جامعه خبرگان

منظور از خبرگان در تحقیق حاضر افرادی با حداقل دارای ۱۵ سال سابقه فعالیت در سازمان فنی و حرفه‌ای، ۵ سال سابقه مدیریت یا معاونت و حداقل مدرک کارشناسی ارشد می‌باشد. با بررسی‌های محقق ۱۴ نفر با این ویژگی شناسایی شدند. لذا حجم جامعه خبرگان برابر با ۱۴ نفر است.

نتایج راند اول دلفی

در پرسشنامه راند اول دلفی، لیستی از عوامل استخراج شده ارائه گردید. در این بخش، خبرگان باید نظر خود را در طیف پاسخگویی شامل "تأثیر بسیار کم، تأثیر کم، تأثیر متوسط، تأثیر زیاد و تأثیر بسیار زیاد" ارائه نمایند. در جدول شماره (۳) نتایج مرتبط با پرسشنامه راند اول دلفی که

شامل مواردی مانند: تعداد پاسخ‌ها برای هر گویه، میانگین پاسخ‌ها و نتیجه درج شده است. در مجموع از ۵۰ گویه ارائه شده، ۲۲ گویه به علت دارا بودن میانگین کمتر از ۳ حذف شدند.

جدول ۳. راند اول دلفی

ابعاد	شاخص	تعداد پاسخ‌ها	مجموع امتیازات	میانگین امتیازات	نتیجه
جمعیت - جامعه هدف اول	ارج نهادن بیشتر جامعه به تحصیلکرده‌های نسبت به افراد دارای مهارت	۱۴	۴۱	۲/۹۳	عدم پذیرش - حذف
	مدرک گرایی به جای مهارت گرایی	۱۴	۴۶	۳/۲۹	پذیرش - انتقال به راند دوم
	عدم اقبال عمومی به مشاغل تولیدی خدماتی نسبت به مشاغل تجاری و اداری	۱۴	۴۱	۲/۹۳	عدم پذیرش - حذف
	وجود یاس و ناامیدی در راه ایجاد کسب و کارهای خصوصی	۱۴	۴۷	۳/۳۶	پذیرش - انتقال به راند دوم
	وجود نگرش‌هایی تبعیض آمیز قومی و ملیتی در افکار مردم	۱۴	۳۹	۲/۷۹	عدم پذیرش - حذف
	مهاجرت‌هایی بی رویه به بعضی مناطق و تراکم ناهمگن نیروی کار در نقاط مختلف کشور	۱۴	۳۵	۲/۵۰	عدم پذیرش - حذف
	بن پروری و عدم تمایل جوانان به کارهای پرتحرک و تمایل آنها به کارهای پشت میزی	۱۴	۳۸	۲/۷۱	عدم پذیرش - حذف
	اعتقاد به تقدیر بجای اعتقاد به زحمت برای ساختن آینده	۱۴	۳۷	۲/۶۴	عدم پذیرش - حذف
	وجود یاس و ناامیدی و افسردگی در بین جوانان	۱۴	۳۸	۲/۷۱	عدم پذیرش - حذف
	عدم تمرکز بخش قابل توجهی از جوانان به ادامه زندگی داخل کشور و سرمایه گذاری برای مهاجرت	۱۴	۴۸	۳/۴۳	پذیرش - انتقال به راند دوم
جمعیت - جامعه هدف دوم	تعمیل جوانان برای کسب ثروت از راه‌هایی سریع و آسان	۱۴	۵۰	۳/۵۷	پذیرش - انتقال به راند دوم
	نگرش ایدئوتیک در روابط بین الملل بجای تفکر تعاملات اقتصادی و صنعتی	۱۴	۳۹	۲/۷۹	عدم پذیرش - حذف
	وجود بی ثباتی در روابط بین الملل	۱۴	۵۲	۳/۷۱	پذیرش - انتقال به راند دوم
جمعیت - جامعه هدف سوم	تحریم اقتصادی ایران و عدم دسترسی به تکنولوژی روز و نیز گران شدن سرمایه گذاری‌هایی اصولی در بخش صنعت	۱۴	۴۳	۳/۰۷	پذیرش - انتقال به راند دوم

ابعاد	شاخص	تعداد پاسخ ها	مجموع امتیازات	میانگین امتیازات	نتیجه
سیاسی عوامل	عدم توجه به سیاستهای منطقه‌ای در جهت صادرات محصولات صنعتی داخلی و شکوفایی اقتصادی کشور	۱۴	۳۹	۲/۷۹	عدم پذیرش - حذف
	روابط بین الملل خصمانه و عدم تنش زدایی برای مدت بسیار طولانی با کشورهای صنعتی جهان	۱۴	۳۴	۲/۴۳	عدم پذیرش - حذف
	عدم امکان اعزام نیروی مازاد کار به خارج از کشور	۱۴	۴۷	۳/۳۶	پذیرش - انتقال به راند دوم
	عدم رقبت قدرت‌هایی بزرگ اقتصادی صنعتی جهان برای سرمایه گذاری در ایران	۱۴	۴۰	۲/۸۶	عدم پذیرش - حذف
	بصرفه نبودن اکثر فعالیت‌هایی اقتصادی و خدماتی و صنعتی به نسبت درآمد و هزینه‌های در جامعه	۱۴	۵۱	۳/۶۴	پذیرش - انتقال به راند دوم
	وابستگی اقتصاد جامعه تجارت بین الملل به ویژه نفت و خام فروشی	۱۴	۴۹	۳/۵۰	پذیرش - انتقال به راند دوم
	وجود رانت و فساد ساختاری در اقتصاد کشور	۱۴	۴۷	۳/۳۶	پذیرش - انتقال به راند دوم
	ایجاد پدیده دلالت پروری در اقتصاد جامعه	۱۴	۳۲	۲/۲۹	عدم پذیرش - حذف
	بی ثباتی ارزش پول ملی در مقابل ارزهای جهانی دیگر	۱۴	۴۴	۳/۱۴	پذیرش - انتقال به راند دوم
	وجود نهادهایی متعدد موازی برای انجام کارهایی یکسان و ناکارآمد نظام اداری کشور	۱۴	۴۴	۳/۱۴	عدم پذیرش - حذف
عوامل سازمانی	عدم وجود بانک‌هایی اطلاعاتی شفاف، دقیق و کارآمد برای سرمایه گذاری، اشتغال و کارآفرینی در بخش‌هایی مختلف	۱۴	۴۹	۳/۵۰	عدم پذیرش - حذف
	بی ثباتی بازار کسب و کار متاثر از عوامل تنش زای سیاسی و اقتصادی کشور	۱۴	۴۶	۳/۲۹	عدم پذیرش - حذف
	عدم توجه کافی به حمایت‌هایی ابتدایی و همه جانبه در ایجاد کسب و کارهایی تولیدی صنعتی و خدماتی	۱۴	۴۸	۳/۴۳	عدم پذیرش - حذف
	اشتیاق به تقابل نظامی بجای تقابل اقتصادی و صنعتی با کشورهای جهان	۱۴	۴۴	۳/۱۴	عدم پذیرش - حذف
	رکود در بخش‌هایی خدماتی و صنعتی جامعه و تمرکز بر بخش‌هایی اقتصادی	۱۴	۴۳	۳/۰۷	پذیرش - انتقال به راند دوم
	بکارگیری مدیران ناکارآمد و بدون قدرت تشخیص و یا اختیار کافی در برنامه‌ریزی و اقدامات موثر	۱۴	۴۹	۳/۵۰	پذیرش - انتقال به راند دوم

ابعاد	شاخص	تعداد پاسخ‌ها	مجموع امتیازات	میانگین امتیازات	نتیجه
	عدم طراحی و پیاده سازی نظام جامع آموزش اصناف	۱۴	۳۱	۲/۲۱	عدم پذیرش - حذف
	عدم وجود قوانین الزام آور و یا مزایای مشخص برای واحدهایی صنعتی در جذب نیروهای ماهر	۱۴	۴۹	۳/۵۰	پذیرش - انتقال به راند دوم
	عدم وجود مزیت مشخص برای افراد دارای مهارت و یا فاقد مهارت در حقوق و دستمزد و ارتقاء	۱۴	۴۸	۳/۴۳	پذیرش - انتقال به راند دوم
	عدم سیاست‌هایی جمعیتی مشخص در کشور و رشد نامتناسب جمعیتی در دهه‌هایی مختلف	۱۴	۳۸	۲/۷۱	عدم پذیرش - حذف
	برخورد سلیقه‌ای در موضوعات مختلف و عدم امکان اجرای قوانین در بخش قابل توجهی از امور مهم	۱۴	۳۶	۲/۵۷	عدم پذیرش - حذف
	بروکراسی و نظام اداری دست و پاگیر و کند غیر هوشمند	۱۴	۴۳	۳/۰۷	پذیرش - انتقال به راند دوم
	عدم حمایت از تولید کنندگان و صنعت گران داخلی	۱۴	۳۸	۲/۷۱	عدم پذیرش - حذف
تخصص آموزش	آموزش‌هایی ناکارآمد در مقاطع مختلف تحصیلات رسمی در کشور و عدم آمادگی جوانان برای قبول مسئولیت‌هایی مناسب در جامعه	۱۴	۴۲	۳/۰۰	پذیرش - انتقال به راند دوم
	عدم آشنایی جوانان با حرفه‌هایی مختلف در بازار کار و روش فراگیری آن‌های	۱۴	۴۳	۳/۰۷	پذیرش - انتقال به راند دوم
	متناسب نبودن رشته‌هایی دانشگاهی با بازار کار	۱۴	۴۸	۳/۴۳	پذیرش - انتقال به راند دوم
	متناسب نبودن محتوای دوره‌های با نیاز بازار کار	۱۴	۵۱	۳/۶۴	پذیرش - انتقال به راند دوم
	عدم شناسایی استعدادهایی ذاتی کودکان در حین تحصیل و سرمایه گذاری و پرورش آن برای مسئولیت‌هایی متعدد در جامعه	۱۴	۴۰	۲/۸۶	عدم پذیرش - حذف
	عدم ایجاد نگرش‌هایی کارآفرینانه در بین جوانان و ایجاد شناخت از پروسه تجاری سازی ایده‌های	۱۴	۳۶	۲/۵۷	عدم پذیرش - حذف
	عدم وجود ثبات و وحدت رویه در بخش سیاست گذاری‌هایی مهارت‌آموزی در کشور	۱۴	۳۷	۲/۶۴	عدم پذیرش - حذف
تخصص آموزش	عدم بروز رسانی تجهیزات کارگاهی در مراکز دولتی و خصوصی	۱۴	۴۹	۳/۵۰	پذیرش - انتقال به راند دوم

ابعاد	شاخص	تعداد پاسخ‌ها	مجموع امتیازات	میانگین امتیازات	نتیجه
	عدم حمایت دولت از کارآموزان در حین مهارت‌آموزی	۱۴	۴۴	۳/۱۴	پذیرش - انتقال به راند دوم
	عدم انگیزه مربیان بدلیل مشکلات معیشتی ناشی از بی توجهی به مهارت‌آموزی در کشور	۱۴	۵۴	۳/۸۶	پذیرش - انتقال به راند دوم
	زمانبر بودن فراگیری آموزش‌هایی استاندارد	۱۴	۳۷	۲/۶۴	عدم پذیرش - حذف
	خودگردان نمودن سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور و الزام به درآمد زایی آن	۱۴	۳۸	۲/۷۱	عدم پذیرش - حذف
	فقر دانشی و مهارتی مربیان بدلیل عدم رعایت کیفیت در بازآموزی‌هایی آنان	۱۴	۳۳	۲/۳۶	عدم پذیرش - حذف

نتایج راند دوم روش دلفی

پرسشنامه دور دوم به ۱۴ نفر از اعضای پانل تحویل داده شد و پیگیری برای دریافت پاسخ آنها از پنج روز بعد از توزیع آغاز گشت. تمامی پاسخ‌دهندگان در این دور، در دور قبل نیز شرکت کرده بودند. در این بخش نیز، پاسخگو باید نظر خود را درباره میزان تأثیر هر یک از عوامل در طیف لیبرت مطرح شده بیان دارد. در جدول (۴) نتایج راند دوم روش دلفی درج شده است. خبرگان در راند دوم ۱۱ شاخص عدم تمرکز بخش قابل توجهی از جوانان به ادامه زندگی داخل کشور و سرمایه‌گذاری برای مهاجرت، تعجیل جوانان برای کسب ثروت از راه‌های سریع و آسان، وجود بی‌ثباتی در روابط بین‌الملل، وابستگی اقتصاد جامعه تجارت بین‌الملل به ویژه نفت و خام فروشی، بی‌ثباتی ارزش پول ملی در مقابل ارزهای جهانی دیگر، رکود در بخش‌های خدماتی و صنعتی جامعه و تمرکز بر بخش‌های اقتصادی، عدم وجود مزیت مشخص برای افراد دارای مهارت و یا فاقد مهارت در حقوق و دستمزد و ارتقاء، بروکراسی و نظام اداری دست و پاگیر و کند غیرهوشمند، عدم آشنایی جوانان با حرفه‌های مختلف در بازار کار و روش فراگیری آنها، متناسب نبودن رشته‌هایی دانشگاهی با بازار کار و عدم بروز رسانی تجهیزات کارگاهی در مراکز دولتی و خصوصی را از میان شاخص‌ها حذف کردند.

جدول ۴. راند دوم دلفی

ابعاد	شاخص	تعداد پاسخ‌ها	مجموع امتیازات	میانگین امتیازات	نتیجه
	مدرک گرایی به جای مهارت گرایی	۱۴	۴۶	۳/۲۹	پذیرش - انتقال به راند سوم

ابعاد	شاخص	تعداد پاس‌خ	مجموع امتیازات	میانگین امتیازات	نتیجه
	وجود یاس و ناامیدی در راه ایجاد کسب و کارهای خصوصی	۱۴	۴۷	۳/۳۶	پذیرش - انتقال به راند سوم
	عدم تمرکز بخش قابل توجهی از جوانان به ادامه زندگی داخل کشور و سرمایه‌گذاری برای مهاجرت	۱۴	۴۰	۲/۸۵	عدم پذیرش
	تعمیل جوانان برای کسب ثروت از راه‌هایی سریع	۱۴	۴۱	۲/۹۲	عدم پذیرش
کسب‌آمادگی	وجود بی‌ثباتی در روابط بین‌الملل	۱۴	۴۰	۲/۸۵	عدم پذیرش
	تحریم اقتصادی ایران و عدم دسترسی به تکنولوژی روز و نیز گران تمام شدن سرمایه‌گذاری‌های اصولی در بخش صنعت	۱۴	۴۳	۳/۰۷	پذیرش - انتقال به راند سوم
	عدم امکان اعزام نیروی مازاد کار به خارج از کشور	۱۴	۴۷	۳/۳۶	پذیرش - انتقال به راند سوم
	بصرفه نبودن اکثر فعالیت‌هایی اقتصادی و خدماتی و صنعتی به نسبت درآمد و هزینه‌های در جامعه	۱۴	۵۱	۳/۶۴	پذیرش - انتقال به راند سوم
کسب‌آمادگی	وابستگی اقتصاد جامعه تجارت بین‌الملل به ویژه نفت و خام‌فروشی	۱۴	۴۱	۲/۹۲	عدم پذیرش
	وجود رانت و فساد ساختاری در اقتصاد کشور	۱۴	۴۷	۳/۳۶	پذیرش - انتقال به راند سوم
	بی‌ثباتی ارزش پول ملی در مقابل ارزهای جهانی دیگر	۱۴	۳۹	۲/۷۸	عدم پذیرش
توانمندی‌ها	رکود در بخش‌هایی خدماتی و صنعتی جامعه و تمرکز بر بخش‌هایی اقتصادی	۱۴	۴۰	۲/۸۵	عدم پذیرش
	بکارگیری مدیران ناکارآمد و بدون قدرت تشخیص و یا اختیار کافی در برنامه‌ریزی و اقدامات موثر	۱۴	۴۹	۳/۵۰	پذیرش - انتقال به راند سوم
	عدم وجود قوانین الزام‌آور و یا مزایای مشخص برای واحدهایی صنعتی در جذب نیروهای ماهر	۱۴	۴۹	۳/۵۰	پذیرش - انتقال به راند سوم
	عدم وجود مزیت مشخص برای افراد دارای مهارت و یا فاقد مهارت در حقوق و دستمزد و ارتقاء	۱۴	۴۱	۲/۹۲	عدم پذیرش
	بروکراسی و نظام اداری دست و پاگیر و کند غیر هوشمند	۱۴	۴۰	۲/۵	عدم پذیرش
کسب‌آمادگی	آموزش‌هایی ناکارآمد در مقاطع مختلف تحصیلات رسمی در کشور و عدم آمادگی جوانان برای قبول مسئولیت‌هایی مناسب در جامعه	۱۴	۴۲	۳/۰۰	پذیرش - انتقال به راند سوم
	عدم آشنایی جوانان با حرفه‌هایی مختلف در بازار کار و روش فراگیری آن‌ها	۱۴	۳۹	۲/۷۸	عدم پذیرش
	متناسب نبودن رشته‌هایی دانشگاهی با بازار کار	۱۴	۴۰	۲/۵۸	عدم پذیرش

ابعاد	شاخص	تعداد پاسه خ	مجموع امتیازات	میانگین امتیازات	نتیجه
	متناسب نبودن محتوای دوره‌های با نیاز بازار کار	۱۴	۴۸	۳/۴۳	پذیرش - انتقال به راند سوم
	عدم بروز رسانی تجهیزات کارگاهی در مراکز دولتی و خصوصی	۱۴	۴۱	۲/۹۲	عدم پذیرش
عوامل مهارت	عدم حمایت دولت از کارآموزان در حین مهارت‌آموزی	۱۴	۴۴	۳/۱۴	پذیرش - انتقال به راند سوم
	عدم انگیزه مربیان بدلیل مشکلات معیشتی ناشی از بی توجهی به مهارت‌آموزی در کشور	۱۴	۵۴	۳/۸۶	پذیرش - انتقال به راند سوم

نتایج راند سوم اجرای روش دلفی

در راند سوم، تمامی عوامل تایید شدند و لذا در نهایت ۶ بعد و ۱۲ شاخص بعنوان عوامل موثر بر بیکاری دانش آموختگان فنی و حرفه‌ای شناخته شدند. نتایج راند سوم به شرح جدول (۵) می‌باشد.

جدول ۵. راند سوم دلفی

ابعاد	شاخص	تعداد پاسه خ	مجموع امتیازات	میانگین امتیازات	نتیجه
عوامل فرهنگی-اجتماعی	مدرک‌گرایی به جای مهارت‌گرایی	۱۴	۵۹	۴/۲۱	پذیرش - نهایی
	وجود یاس و ناامیدی در راه ایجاد کسب و کارهای خصوصی	۱۴	۵۰	۳/۵۷	پذیرش - نهایی
عوامل سیاسی	تحریم اقتصادی ایران و عدم دسترسی به تکنولوژی روز و نیز گران تمام شدن سرمایه‌گذاری‌هایی اصولی در بخش صنعت	۱۴	۵۳	۳/۷۹	پذیرش - نهایی
	عدم امکان اعزام نیروی مازاد کار به خارج از کشور	۱۴	۴۸	۳/۴۳	پذیرش - نهایی
	بصرفه نبودن اکثر فعالیت‌هایی اقتصادی و خدماتی و صنعتی به نسبت درآمد و هزینه‌های در جامعه	۱۴	۵۲	۳/۷۱	پذیرش - نهایی
عوامل مدیریتی	وجود رانت و فساد ساختاری در اقتصاد کشور	۱۴	۴۶	۳/۲۹	پذیرش - نهایی
عوامل سازمانی	بکارگیری مدیران ناکارآمد و بدون قدرت تشخیص و یا اختیار کافی در برنامه‌ریزی و اقدامات موثر	۱۴	۴۹	۳/۵۰	پذیرش - نهایی
	عدم وجود قوانین الزام آور و یا مزایای مشخص برای واحدهایی صنعتی در جذب نیروهایی ماهر	۱۴	۴۸	۳/۴۳	پذیرش - نهایی

ابعاد	شاخص	تعداد پاسه‌خ	مجموع امتیازات	میانگین امتیازات	نتیجه
تعمیرات	آموزش‌هایی ناکارآمد در مقاطع مختلف تحصیلات رسمی در کشور و عدم آمادگی جوانان برای قبول مسئولیت‌هایی مناسب در جامعه	۱۴	۴۷	۳/۳۶	پذیرش - نهایی
	متناسب نبودن محتوای دوره‌های با نیاز بازار کار	۱۴	۴۹	۳/۵۰	پذیرش - نهایی
تعمیرات	عدم حمایت دولت از کارآموزان درحین مهارت‌آموزی	۱۴	۴۸	۳/۴۳	پذیرش - نهایی
	عدم انگیزه مریبان بدلیل مشکلات معیشتی ناشی از بی توجهی به مهارت‌آموزی در کشور	۱۴	۴۸	۳/۴۳	پذیرش - نهایی

پایه‌سازی رویکرد ISM

در این پژوهش رابطه بین شاخص‌های شناسایی شده با استفاده از رابطه مفهومی «منجر به» مورد تحلیل قرار می‌گیرد. ۴ نماد برای جهت رابطه بین پیش‌برنده‌های (i و j) به کار می‌رود:

V: پیش‌برنده i منجر به وقوع پیش‌برنده j می‌شود.

A: پیش‌برنده j منجر به وقوع پیش‌برنده i می‌شود.

X: پیش‌برنده i و پیش‌برنده j منجر به وقوع یکدیگر می‌شوند.

O: پیش‌برنده i و پیش‌برنده j غیرمرتبط هستند.

ماتریس خود - تعاملی ساختاری از ابعاد و شاخص‌های فرآیند محوری و مقایسه آن‌ها با استفاده از چهار حالت روابط مفهومی تشکیل شده است. این ماتریس توسط خبرگان و متخصصین فرآیند محوری تکمیل گردیده است. اطلاعات حاصله بر اساس متد مدلسازی ساختاری تفسیری جمع‌بندی شده و ماتریس خود-تعاملی ساختاری نهایی تشکیل گردیده است. منطق مدل‌سازی ساختاری تفسیری منطبق بر روش‌های ناپارامتریک و بر مبنای مد در فراوانی‌ها عمل می‌کند. اگر چه در رویکردهای تعدیل شده مدل‌سازی ساختاری تفسیری، بکارگیری روش‌هایی گشتاوری متعارف شده است، ولی با وجود مفروضات پارامتریک، همچنان متدولوژی ناپارامتریک آن که در این پژوهش مورد استفاده قرار گرفته است، روش غالب است. زیرا بدون اتکا به مفروضات، انعطاف پذیری مدل بیشتر است و از طرف دیگر، چون اعمال فراوانی‌ها دو سویه است، داده‌های نزدیک به هم اثرات خود را در حالات دو طرفه خواهد داشت. ماتریس خودتعاملی ساخته شده در پژوهش حاضر، بر مبنای نظرات ۱۰ خبره در ادامه نشان داده شده است.

هر یک از نمادهای Qn در جداول بیانگر مؤلفه‌های زیر است:

Q1: مدرک‌گرایی به جای مهارت‌گرایی

Q2: وجود یاس و ناامیدی در راه ایجاد کسب و کارهای خصوصی

- Q3: تحریم اقتصادی ایران و عدم دسترسی به تکنولوژی روز و نیز گران تمام شدن سرمایه‌گذاری‌هایی اصولی در بخش صنعت
- Q4: عدم امکان اعزام نیروی مازاد کار به خارج از کشور
- Q5: بصره نبودن اکثر فعالیت‌های اقتصادی و خدماتی و صنعتی به نسبت درآمد و هزینه‌های در جامعه
- Q6: وجود رانت و فساد ساختاری در اقتصاد کشور
- Q7: بکارگیری مدیران ناکارآمد و بدون قدرت تشخیص و یا اختیار کافی در برنامه‌ریزی و اقدامات موثر
- Q8: عدم وجود قوانین الزام‌آور و یا مزایای مشخص برای واحدهایی صنعتی در جذب نیروهای ماهر
- Q9: آموزش‌های ناکارآمد در مقاطع مختلف تحصیلات رسمی در کشور و عدم آمادگی جوانان برای قبول مسئولیت‌های مناسب در جامعه
- Q10: متناسب نبودن محتوای دوره‌های با نیاز بازار کار
- Q11: عدم حمایت دولت از کارآموزان درحین مهارت‌آموزی
- Q12: عدم انگیزه مریبان بدلیل مشکلات معیشتی ناشی از بی توجهی به مهارت‌آموزی در کشور
- جدول ۶. ماتریس خود-تعاملی برگرفته از مد نظرات خبرگان

Q12	Q11	Q10	Q9	Q8	Q7	Q6	Q5	Q4	Q3	Q2	Q1	
O	O	X	X	A	A	A	O	O	O	O	X	Q1
O	A	O	O	O	A	A	A	O	A	X	O	Q2
O	O	O	O	O	O	O	V	V	X	V	O	Q3
O	A	A	A	O	A	A	O	X	A	O	O	Q4
O	A	O	O	O	A	O	X	O	A	V	O	Q5
O	V	O	O	X	X	X	O	V	O	V	V	Q6
V	O	O	O	A	X	X	V	V	O	V	V	Q7
O	O	O	O	X	V	X	O	O	O	O	V	Q8
A	A	A	X	O	O	O	O	V	O	O	X	Q9
O	O	X	V	O	O	O	O	V	O	O	X	Q10
A	X	O	V	O	O	A	V	V	O	V	O	Q11
X	V	O	V	O	A	O	O	O	O	O	O	Q12

ماتریس دریافتی از تبدیل ماتریس خود - تعاملی ساختاری به یک ماتریس دو ارزشی (صفر و یک) حاصل می‌شود. برای استخراج ماتریس دریافتی، باید در هر سطر عدد ۱ را جایگزین X و V و عدد صفر را جایگزین علامت‌های A و O نمود. پس از تبدیل تمام سطرها، نتیجه حاصله ماتریس دریافتی اولیه نامیده می‌شود. نتایج در ادامه نشان داده شده است.

جدول ۷. ماتریس خوددریافتی نرمال نشده

	Q12	Q11	Q10	Q9	Q8	Q7	Q6	Q5	Q4	Q3	Q2	Q1	
Q1	۰	۰	۱	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	
Q2	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	
Q3	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۱	۱	۱	۰	
Q4	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	
Q5	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۱	۰	
Q6	۰	۱	۰	۰	۱	۱	۱	۰	۱	۰	۱	۱	
Q7	۱	۰	۰	۰	۰	۱	۱	۱	۱	۰	۱	۱	
Q8	۰	۰	۰	۰	۱	۱	۱	۰	۰	۰	۰	۱	
Q9	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۱	
Q10	۰	۰	۱	۱	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۱	
Q11	۰	۱	۰	۱	۰	۰	۰	۱	۱	۰	۱	۰	
Q12	۱	۱	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	

برای سازگار کردن مقایسات، ماتریس ثابویه باید به گونه‌ای شکل گیرد که اگر **A** به **B** مرتبط باشد و **B** به **C** مرتبط باشد آنگاه **A** به **C** مرتبط است.

جدول ۸. ماتریس ثابویه (ماتریس خوددریافتی نرمال شده)

	Q12	Q11	Q10	Q9	Q8	Q7	Q6	Q5	Q4	Q3	Q2	Q1	
Q1	۰	۰	۱	۱	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۱	
Q2	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	
Q3	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۱	۱	۱	۰	
Q4	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	
Q5	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	
Q6	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۰	۱	۱	
Q7	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۰	۱	۱	
Q8	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۰	۱	۱	
Q9	۰	۰	۱	۱	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۱	
Q10	۰	۰	۱	۱	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۱	
Q11	۰	۱	۰	۱	۰	۰	۰	۱	۱	۰	۱	۱	
Q12	۱	۱	۰	۱	۰	۰	۰	۱	۱	۰	۱	۱	

برای تعیین روابط و سطح‌بندی ابعاد و شاخص‌ها باید مجموعه خروجی‌ها و مجموعه ورودی‌ها را برای هر بعد/ شاخص از ماتریس در یافتی استخراج نمود. مجموعه خروجی‌ها شامل خود بعد/ شاخص و ابعاد/ شاخص‌هایی که از آن تاثیر می‌پذیرد. مجموعه ورودی‌ها شامل خود بعد/ شاخص و مجموعه ابعاد/ شاخص‌هایی که بر آن تاثیر می‌گذارند. سپس مجموعه روابط دو طرفه

هر یک از بعد/ شاخص‌ها مشخص می‌شود. یعنی تعداد بعد/ شاخص‌های که در دو مجموعه ورودی و خروجی تکرار شده است. ابعاد/ شاخص‌ها بر اساس مجموعه‌های حاصله سطح‌بندی می‌شوند. بطور معمول، ابعاد/ شاخص‌هایی که مجموعه خروجی و مجموعه روابط دو طرفه یکسان داشته باشند، ابعاد/ شاخص‌های سطح بالایی سلسله مراتب را تشکیل می‌دهند. بنابراین ابعاد/ شاخص‌های سطح بالایی منشا هیچ بعد/ شاخص دیگری نخواهند بود. هنگامی که سطح بالایی تعریف گردید، از دیگر ابعاد/ شاخص‌ها تفکیک می‌شود. سپس بواسطه یک فرآیند همسان، سطوح بعدی مشخص می‌شوند. با توجه به مطالب مطرح شده، در این پژوهش، بالاترین سطح به عنوان میزان بالاترین اشتراک با خروجی و پایین‌ترین سطح به صورت کمترین اشتراک با خروجی تعریف می‌شود. نتایج در ادامه نشان داده شده است.

جدول ۹. ماتریس تعیین سطح فاکتورها (مرحله اول)

فاکتور	کد	مجموعه خروجی	مجموعه ورودی	مجموعه مشترک	سطح
Q1	۱A	۱۰ A۹ A۴ A۱A	۱۰ A۹ A۸ A۷ A۶ A۱A ۱۲ A۱۱A	۱۰ A۹ A۱A	۰
Q2	۲A	۲A	۸ A۷ A۶ A۵ A۳ A۲A ۱۲ A۱۱A	۲A	۱
Q3	۳A	۵ A۴ A۳ A۲A	۳A	۳A	۰
Q4	۴A	۴A	۹ A۸ A۷ A۶ A۴ A۳ A۱A ۱۲ A۱۱ A۱۰A	۴A	۱
Q5	۵A	۵ A۲A	۱۱ A۸ A۷ A۶ A۵ A۳A ۱۲A	۵A	۰
Q6	۶A	۱۰ A۹ A۸ A۷ A۶ A۵ A۴ A۲ A۱A ۱۲ A۱۱A	۸ A۷ A۶A	۸ A۷ A۶A	۰
Q7	۷A	۱۰ A۹ A۸ A۷ A۶ A۵ A۴ A۲ A۱A ۱۲ A۱۱A	۸ A۷ A۶A	۸ A۷ A۶A	۰
Q8	۸A	۱۰ A۹ A۸ A۷ A۶ A۵ A۴ A۲ A۱A ۱۲ A۱۱A	۸ A۷ A۶A	۸ A۷ A۶A	۰
Q9	۹A	۱۰ A۹ A۴ A۱A	۱۰ A۹ A۸ A۷ A۶ A۱A ۱۲ A۱۱A	۱۰ A۹ A۱A	۰
Q10	۱۰A	۱۰ A۹ A۴ A۱A	۱۰ A۹ A۸ A۷ A۶ A۱A	۱۰ A۹ A۱A	۰
Q11	۱۱A	۱۱ A۹ A۵ A۴ A۲ A۱A	۱۲ A۱۱ A۸ A۷ A۶A	۱۱A	۰
Q12	۱۲A	۱۲ A۱۱ A۹ A۵ A۴ A۲ A۱A	۱۲ A۸ A۷ A۶A	۱۲A	۰

جدول ۱۰. ماتریس تعیین سطح فاکتورها (مرحله دوم)

کد	مجموعه خروجی	مجموعه ورودی	مجموعه مشترک	سطح
----	--------------	--------------	--------------	-----

۲۱	۱۰ A۹ A۱A	۱۲ A۱۱ A۱۰ A۹ A۸ A۷ A۶ A۱A	۱۰ A۹ A۱A	۱A
۰	۳A	۳A	۵ A۳A	۳A
۲۱	۵A	۱۲ A۱۱ A۸ A۷ A۶ A۵ A۳A	۵A	۵A
۰	۸ A۷ A۶A	۸ A۷ A۶A	۱۲ A۱۱ A۱۰ A۹ A۸ A۷ A۶ A۵ A۱A	۶A
۰	۸ A۷ A۶A	۸ A۷ A۶A	۱۲ A۱۱ A۱۰ A۹ A۸ A۷ A۶ A۵ A۱A	۷A
۰	۸ A۷ A۶A	۸ A۷ A۶A	۱۲ A۱۱ A۱۰ A۹ A۸ A۷ A۶ A۵ A۱A	۸A
۲۱	۱۰ A۹ A۱A	۱۲ A۱۱ A۱۰ A۹ A۸ A۷ A۶ A۱A	۱۰ A۹ A۱A	۹A
۲۱	۱۰ A۹ A۱A	۱۰ A۹ A۸ A۷ A۶ A۱A	۱۰ A۹ A۱A	۱۰A
۰	۱۱A	۱۲ A۱۱ A۸ A۷ A۶A	۱۱ A۹ A۵ A۱A	۱۱A
۰	۱۲A	۱۲ A۸ A۷ A۶A	۱۲ A۱۱ A۹ A۵ A۱A	۱۲A

جدول ۱۱. ماتریس تعیین سطح فاکتورها (مرحله سوم)

کد	مجموعه خروجی	مجموعه ورودی	مجموعه مشترک	سطح
۳A	۳A	۳A	۳A	۳۱
۶A	۱۲ A۱۱ A۸ A۷ A۶A	۸ A۷ A۶A	۸ A۷ A۶A	۰
۷A	۱۲ A۱۱ A۸ A۷ A۶A	۸ A۷ A۶A	۸ A۷ A۶A	۰
۸A	۱۲ A۱۱ A۸ A۷ A۶A	۸ A۷ A۶A	۸ A۷ A۶A	۰
۱۱A	۱۱A	۱۲ A۱۱ A۸ A۷ A۶A	۱۱A	۳۱
۱۲A	۱۲ A۱۱A	۱۲ A۸ A۷ A۶A	۱۲A	۰

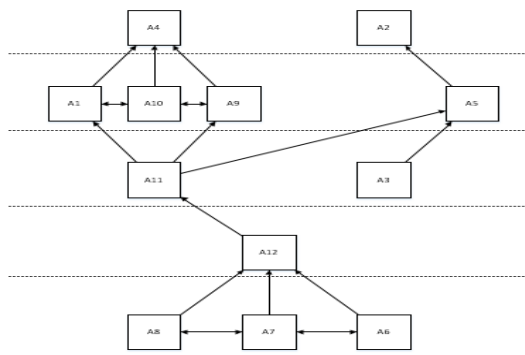
جدول ۱۲. ماتریس تعیین سطح فاکتورها (مرحله چهارم)

کد	مجموعه خروجی	مجموعه ورودی	مجموعه مشترک	سطح
۶A	۱۲ A۸ A۷ A۶A	۸ A۷ A۶A	۸ A۷ A۶A	۰
۷A	۱۲ A۸ A۷ A۶A	۸ A۷ A۶A	۸ A۷ A۶A	۰
۸A	۱۲ A۸ A۷ A۶A	۸ A۷ A۶A	۸ A۷ A۶A	۰
۱۲A	۱۲A	۱۲ A۸ A۷ A۶A	۱۲A	۴۱

جدول ۱۳. ماتریس تعیین سطح فاکتورها (مرحله پنجم)

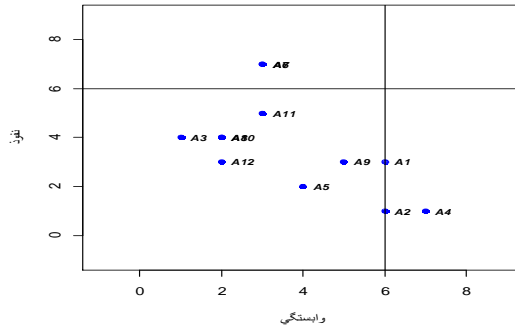
فاکتور	کد	مجموعه خروجی	مجموعه ورودی	مجموعه مشترک	سطح
Q6	۶A	۸ A۷ A۶A	۸ A۷ A۶A	۸ A۷ A۶A	۵
Q7	۷A	۸ A۷ A۶A	۸ A۷ A۶A	۸ A۷ A۶A	۵
Q8	۸A	۸ A۷ A۶A	۸ A۷ A۶A	۸ A۷ A۶A	۵

با توجه به نتایج به دست آمده، شاخص‌های وجود رانت و فساد ساختاری در اقتصاد کشور، بکارگیری مدیران ناکارآمد و بدون قدرت تشخیص و یا اختیار کافی در برنامه‌ریزی و اقدامات موثر و عدم وجود قوانین الزام‌آور و یا مزایای مشخص برای واحدهای صنعتی در جذب نیروهایی ماهر بالاترین سطح تأثیرگذاری را دارند.

شکل ۱. مدل ISM عوامل مؤثر بر بیکاری دانش آموختگان فنی و حرفه ای

پس از تعیین قدرت محرک یا اثرگذاری و قدرت وابستگی عوامل، می‌توان تمامی عوامل را در یکی از خوشه‌های چهارگانه روش ماتریس اثر ضرب ارجاع متقابل کاربردی قرار داد. به منظور بخش‌بندی معیارها، در ماتریس دسترسی نهایی باید برای هر یک از عناصر قدرت محرکه ۱ و وابستگی ۲ محاسبه شود. قدرت محرکه یک عنصر یا معیار تعداد معیارهایی است که متأثر از معیار مربوطه می‌شوند از جمله خود آن معیار. قدرت وابستگی نیز تعداد معیارهایی است که بر معیار مربوطه تأثیر می‌گذارند و منجر به دستیابی به آن می‌شوند. این قدرت‌های محرکه و وابستگی در تحلیل ماتریس اثر ضرب ارجاع متقابل کاربردی دسته‌بندی استفاده می‌شوند، که در آن معیارها به چهار گروه خودمختار، وابسته، پیوندی و مستقل (معیار محرک) تقسیم‌بندی می‌شوند. هدف از تحلیل ماتریس، اثر ضرب ارجاع متقابل کاربردی تجزیه و تحلیل قدرت محرکه و قدرت وابستگی متغیرها است. متغیرها به چهار خوشه تقسیم‌بندی می‌شوند. خوشه‌ی اول شامل معیارهای خودمختار است که قدرت محرک و وابستگی ضعیفی دارند. این معیارها نسبتاً جدای از سیستم قرار دارند که در واقع پیوندهای اندکی با سایر عناصر سیستم دارند، البته شاید پیوندهایشان قوی باشد. خوشه‌ی دوم شامل معیارهای وابسته است که قدرت محرک ضعیفی داشته، اما قدرت وابستگی بالایی دارند. خوشه‌ی سوم معیارهای پیوندی قرار دارند که هم قدرت محرک قوی و هم قدرت وابستگی قوی‌ای دارند. این معیارها در حقیقت غیر مانا و یا غیر پایدار می‌باشند، به این دلیل که هر اقدامی روی این معیارها تأثیری بر دیگر معیارها و یا بازخوردی به خودشان خواهد داشت. خوشه‌ی چهارم، شامل معیارهای مستقل است که قدرت محرک بالایی به همراه قدرت وابستگی پایینی دارند. بر روی ماتریس مورد نظر روش ماتریس اثر ضرب ارجاع متقابل کاربردی نقاط مرزی معمولاً یک واحد بزرگتر از میانگین تعداد عوامل می‌باشند.

شکل ۲. ماتریس وابستگی - قدرت نفوذ

با توجه به نتایج به دست آمده، وجود رانت و فساد ساختاری در اقتصاد کشور، بکارگیری مدیران ناکارآمد و بدون قدرت تشخیص و یا اختیار کافی در برنامه‌ریزی و اقدامات موثر، عدم وجود قوانین الزام‌آور و یا مزایای مشخص برای واحدهای صنعتی در جذب نیروهای ماهر و عدم حمایت دولت از کارآموزان درحین مهارت‌آموزی دارای قدرت نفوذ بالاتر و وابستگی کمتر هستند.

بحث و نتیجه‌گیری

برای طراحی مدل تحقیق پس از شناسایی مسئله تحقیق، به بررسی و مرور پیشینه و تحقیقات مرتبط به صورت مقدماتی پرداخته شد. پس از بررسی‌ها، محقق به مدلی با شش بعد اصلی رسیده و مدل اولیه‌ای طراحی نمود. در گام بعدی محقق جهت شناسایی شاخص‌های بومی به انجام مصاحبه پرداخت و پس از بررسی دقیق آن‌ها، کدگذاری‌های باز و محوری انجام شده و در نهایت تعداد ۵۰ شاخص شناسایی شد. این شاخص‌ها با تکنیک کدگذاری گزینشی، در شش طبقه‌ای که از قبل مشخص شده بودند دسته‌بندی شدند. در مرحله بعد محقق از فن دلفی فازی برای غربالگری شاخص‌های شناسایی شده استفاده نمود و لذا در نهایت ۶ بعد، ۱۲ شاخص بعنوان عوامل موثر بر بیکاری مهارت‌آموختگان سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور شناسایی شد. سپس رویکرد ISM جهت بررسی رابطه بین شاخص‌های شناسایی شده با استفاده از رابطه مفهومی «منجر به» مورد تحلیل قرار گرفت. با توجه به نتایج به دست آمده، وجود رانت و فساد ساختاری در اقتصاد کشور، بکارگیری مدیران ناکارآمد و بدون قدرت تشخیص و یا اختیار کافی در برنامه‌ریزی و اقدامات موثر، عدم وجود قوانین الزام‌آور و یا مزایای مشخص برای واحدهای صنعتی در جذب نیروهای ماهر و عدم حمایت دولت از کارآموزان درحین مهارت‌آموزی دارای قدرت نفوذ بالاتر و وابستگی کمتر هستند. بر اساس چهار بعد نهایی پذیرفته شده در این تحقیق، پیشنهادات زیر به مدیران و مسئولین سازمان فنی و حرفه‌ای ارائه می‌گردد:

وجود رانت و فساد ساختاری در اقتصاد کشور: در خصوص این مسئله پیشنهادهای ذیل ارائه می‌گردد: جلسه‌ای را برای کارکنان سازمان در نظر بگیرند و از این طریق اهداف سازمانی را برای کارکنان به صورت شفاف بیان نمایند تا میزان فساد و کم کاری‌های در سازمان کاهش یابد. روند کاری برای کارکنان مشخص گردد؛ مدیریت با همکاری بخش‌هایی مختلف و سرپرستان هر بخش برنامه‌هایی تشویقی برای کارکنانی که صادقانه به فعالیت ادامه می‌دهند در نظر بگیرند تا کارکنان تشویق به انجام فعالیت‌های خود گردند؛ بصورت گسترده اقدام به باز تولید دوره‌هایی مهارتی نرم جهت ارائه الگوهای مدرن و سالم نحوه اداره سازمان‌های در سطح کشور نمایند؛ برای سطوح مختلف سازمان‌هایی دولتی و خصوصی اقدام به تعریف دوره‌هایی مهارتی نمایند که سازمان‌ها را فساد ستیز و فعال در ایجاد سلامت ساختاری نمایند؛ برای اشاعه فرهنگ اداره بدور از فساد و رانت در سازمان‌هایی دولتی و خصوصی برای همه‌گیر شدن دوره‌هایی فوق از طریق توافقنامه با سازمان‌هایی مادر مانند مدیریت برنامه‌ریزی کشور به توافق برسند. عدم وجود قوانین الزام‌آور و یا مزایای مشخص برای واحدهای صنعتی در جذب نیروهای ماهر: در خصوص این مسئله پیشنهادهایی ذیل ارائه می‌گردد: تا از طریق مصوبات شورای عالی مهارت کشور، ارزیابی‌ها و آزمون‌های ورودی صنایع را برگزار کرده و تلاش کنند تا قانونی بر اساس تایید صلاحیت کارکنان توسط سازمان فنی و حرفه‌ای تصویب شود؛ برنامه‌هایی آموزشی مهارتی بدو استخدام را بصورت منسجم و از طریق مشوق‌هایی قانونی همچون تبصره ۲ ماده ۳۸ مالیاتی طراحی و اجرا نماید. و از طرفی هم امکان تجزیه و تحلیل شرکت را در خصوص نیروهای تازه وارد فراهم خواهد نمود؛ از طریق نهادهایی بالادستی همچون، شورای عالی انقلاب فرهنگی و نیز شورای عالی مهارت‌آموزی اقدام به تدوین قوانین مورد نیاز و الزام‌آور جهت برقراری نظام جامع آموزش اصناف و نیز نظام ملی مهارت کشور و دیگر بسترهایی مورد نیاز برای ارتقاء سطح مهارتی کشور بنماید و سیستمی را برای رسیدگی به آن‌ها در نظر بگیرند.

پرتال جامع علوم انسانی

- Bahmani, Mahmoud (2017). IRNA, December 2016. <https://www.irna.ir/>
- Esmaili, Salehi Imran, Dr. Ebrahim, Madhushi. (2020). Complication of human resource management process in technical and vocational organizations (Case study: Technical and Vocational Education Organization of Mazandaran Province). *Journal of Executive Management. (In Persian)*
- Dalmar, M. S., Ali, A. Y. S., & Ali, A. A. (2017). Factors Affecting Unemployment in Somalia. *Journal of Economics and Sustainable Development, 8(22), 200-210.*
- Sepahpanah, Marjan, Farshadian, Mohammad Massoud, Imani Harsini, Zaheri. (2015). Assessing the employment status of the graduates of the technical and vocational organization in the industrial sector after completing the training course Case study: General Department of Technical and Vocational Education of Kermanshah province. *Skills Training, 4 (13), 135-146. (In Persian)*
- Khosroshahi, Neda. (2019). ISNA. <https://www.isna.ir>
- Lotfi Jalalabadi, Mostafa, Farhadi, Ali, Narration, Sultanate, Mahmoud. (2018). Designing a skills-based model for technical and professional students using data theory. *Karafen Scientific-Research Quarterly, 16 (46), 71-100. (In Persian)*
- Mehdi, Reza and Barani, Sepideh. (2018). Analysis of the position of technical and vocational education and skills in the comprehensive scientific map of the country. *Karafen Scientific-Research Quarterly, 16 (46), 15-32. (In Persian)*
- Jun, K. (2017). Factors affecting employment and unemployment for fresh graduates in China. *Unemployment: Perspectives and Solutions, 53.*
- Puspajuita, E. A. (2018). Factors that Influence the rate of unemployment in Indonesia. *International Journal of Economics and Finance, 10(1), 140-147.*
- Qaneirad, Mohammad Amin. (2013). Uneven Development of Higher Education: Graduate Unemployment and Elite Migration, *Social Welfare, Volume 4, Number 15, pp. 208-169. (In Persian)*
- Gavidel, S. (2007). Self-employment versus unemployment (Iran case), *Quarterly Journal of Economic Research, No. 1, pp. 21-41. (In Persian)*